

KRALJEVINA JUGOSLAVIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

KLASA 12 (6)

INDUSTRIJSKE SVOJINE

IZDAN 1 JANUARA 1939.

PATENTNI SPIS BR. 14583

Deutsche Gold- und Silber Scheideanstalt vormals Roessler, Frankfurt a/M., Nemačka.

Postupak za spravljanje površinski aktivnih materija.

Prijava od 2 decembra 1937.

Važi od 1 avgusta 1938.

Naznačeno pravo prvenstva od 18 decembra 1936 (Nemačka).

Po ovom pronalasku uspeva, da se na naročito jednostavan i jeftin način spravljaju površinski aktivne materije. Pronalazak se sastoji u tome, što se smole (proizvoljnog porekla) tretiraju lužinama, t. j. vodenim rastvorima odnosno suspenzijama alkalno dejstvujućih materija. Pri tome dobijajući se vodeni ekstrakti mogu usled njihovih aktivnih osobina bez daljeg biti upotrebljeni i to kao sredstva za vlaženje, flotaciona sredstva, sredstva koja proizvode penušanje i t. sl. Dolaze u obzir smole koje se javljaju kao destilacioni ostatci od destilisanja pri visokim temperaturama ili katrani iz suvog destilisanja kamenog uglja, mrkog uglja, treseta ili prvenstveno katrani iz drveta. Osim toga su za ovaj postupak podesne smole različitog sastava, kao tvrda smola ili korisno vrste mekših smola. Za ovaj se postupak mogu upotrebiti i smole koje se dobijaju kod zagrevanja različitih katrana pomoću gasova koji sadrže kiseonika ili pomoću drugog tretiranja katrana. Po pronalasku se pomenute smole, odnosno njihove mešavine digeriraju sa vodenim rastvorima natrium oksida, kalium hidroksida, amonijaka ili amino-baza pri običnoj ili višoj temperaturi. Takođe se može preduzimati i tretiranje smola baritnom vodom ili krečnom vodom. Ovo je u toliko iznenađujuće, što su do sada poznata sredstva koja proizvode penu bila u svome dejstvu u znatnoj meri štetno uticana vodom koja sadrži kreča, t. j. dakle tvrdom vodom. Po pronalasku spravljene površinski aktivne materije su ipak dalekosežno neosetljive prema uticaju kreča ili magnezije, tako, da

se i kod spravljanja ovih substanci može upotrebiti krečna voda, što opet omogućuje naročito jeftin način spravljanja. Dobiveni ekstrakti koji proizvode penu imaju mrkastu boju. U datom slučaju se mogu ekstrakti čistiti tretiranjem pomoću materija koje dejstvuju sorptivno. Dobiveni ekstrakti, s druge strane se mogu u rastvoru nalazeće se površinski aktivne materije isparavanjem prevoditi u koncentrisani odnosno čvrsti oblik. Neposredno pre upotrebe se mogu ove materije razblažavanjem odnosno pretvaranjem pomoću vode prevesti u željeni oblik.

S druge strane se mogu ekstrakti preradivati i na taj način, što se najpre usled zakišeljavanja aktivno dejstvujuće materije izdvajaju i zatim se pomoću ostavljanja da se slegnu ili ekstrahovanjem dobijaju u koncentrisanom obliku. Ovi se koncentri mogu, rastvaranjem u vodi koja sadrži alkalije, ponovo prevoditi u oblik sposoban za upotrebu.

Po ovom pronalasku spravljene materije dopuštaju višestranu upotrebu, n. pr. kao sredstva za kvašenje, dalje se pomenute materije mogu upotrebiti za spravljanje emulzija, kao n. pr. za dobijanje bitumenske emulzije za ciljeve građenja drumova. U flotacionoj tehnici mogu ova nova jedinjenja biti upotrebljena kao sredstva za proizvodnje pene. I kod spravljanja sredstava koja proizvode penu za ciljeve gašenja požara su se jedinjenja po pronalasku dobro pokazala, naročito se ovde, kao što je gore pomenuto može upotrebiti nesumnjivo tvrda voda.

Primer. — 100 g u sitan prah pretvo-

